

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine
Ida-Virumaa
Kutsehariduskeskus
õppekavarühmade
hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja
haldus; toiduainete töötlemine
hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2021-2022

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Üldosa	5
3. Hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; toiduainete töötlemine õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes	10
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus	10
3.1.1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust	10
3.1.2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel	13
Järeldused	14
3.2 Õppimine ja õpetamine	15
3.2.1. Õppijate erialavalik on toetatud	15
3.2.2. Õpikeskkond sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel	15
3.2.3. Õppekorraldus, sh praktiline töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripäras- t ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel	17
3.2.4. Õppesisu, - meetoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest	20
3.2.5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad	20
Järeldused	21
3.3 Õpetajad	22
3.3.1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad, õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud	22
3.3.2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavade, õppijate vajadusest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist	23
Järeldused	23
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; toiduainete töötlemine õppekavarühmade osas	24

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab:

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliiste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhatajakorraldusega nr 1.1-10/21/106 kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Aime Vilgas	komisjoni esimees, tööandjate esindaja, 2007-2021 Strand AS tegevdirektor; alates 2010 Tartu Ülikooli Pärnu kolledži külalislektor; alates 2010 Pärnumaa ettevõtluse ja arenduskeskuse alustavate ettevõtjate mentor; alates 2018 EASI alustavate ettevõtjate mentor
Janne Kerdo	komisjoni liige-sekretär, kutseõppe ekspert, alates 2018 vabakutseline lektor; Kerdo ja Partnerid OÜ juhatuse liige; kutseõpetaja ja praktikajuhendaja alates 2002; täienduskoolitaja
Enna Kallasvee	komisjoni liige, kutseõppe ekspert, Haapsalu KHK toitlustuse, majutuse, turismi ja toiduainete valdkonna õppekavade osakonna juht ja õppekavade arendaja; Haapsalu KHK turunduse, joogiõpetuse ja juhtimise koolitaja ning koolipoolne praktikajuhendaja majutusettevõtte juhtimise eriala õppijatele; on töötanud Thalaso Spa Fra Mare ja restoran Bergfeldt juhina
Kaire Kase	komisjoni liige, tööandjate esindaja, OÜ Gurmeeklubi (parim väikeettevõttest praktikakoht 2016) tootmisjuht, praktikantide juhendaja; 1998-2007 OÜ Alla Tenter tootmisjuht, sh 5 aastat Eesti Vabariigi presidendi vastuvõtu magusalua tegemine koostöös Carmen Cateringi ja Imre Kosega; Eesti pagarite Seltsi, Tallinna Teeninduskooli nõunike kogu liige; Teko kutseksamite vastuvõtja ja komisjoni esinaine
Marika Merilai	komisjoni liige, tööandjate esindaja, Kutseksamikeskus MTÜ kaubanduse valdkonna kutse- ja hindamisstandardite koostaja, kutsekomisjoni töö juht, kutseksamite korraldaja; 2000-2015 Eesti Kaupmeeste Liidu tegevdirektor ja 2015-2016 nõunik; 2011-2016 Lektor Lääne-Viru RKK, käesoleva ajani kaubandusökonomika õppekava nõukogu liige ning lektor Tallinna Tööstushariduskeskuses
Riina Muuga	komisjoni liige, kutseõppe ekspert, Järvamaa KHK tugitalituse juhataja, osalenud kutseõppeasutuse kvaliteediauhinna projektis assessorina

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse (edaspidi Ida-Virumaa KHK või IVKHK) hulgi- ja jaekaubanduse, juhtimise ja halduse ning toiduainete töötlemise õppekavarühmade hindamiseks moodustatud hindamiskomisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande ning täpsustasid ja arutlesid komisjoni veebikohtumistel tekkinud tähelepanekuid ja küsimusi ning igal kohtumisel lepiti kokku edasised tegevused. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks. Lisaks leppis komisjon kokku selles, missuguseid lisadokumente koolist täiendavalt soovitakse (rahuloluküsitlus, praktikadokumendid, hinnatavate õppekavarühmade õpetajate kvalifikatsiooni aruanne). Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAga. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Samuti on hindamiskomisjoni liikmed läbinud EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse.

Hindamiskülastus toimus veebikohtumistena ja külastusega 23.11.2021 Ida-Virumaa KHK Narva õppekohas, et saada ülevaade hinnatavate õppekavarühmade õpikeskkonnast, eelkõige praktiliseks tööks mõeldud ruumidest.

Hindamiskomisjoni vestlused on toimunud veebikohtumistena ajavahemikul 02.-24. november 2021:

- 02.11.2021 – vestlus kooli direktoriga.
- 15.11.2021 - vestlus toiduainete töötlemise õppekavarühma erialade praktikajuhendajate/ praktikakohtade esindajatega (Fazer Eesti AS, Maxima Eesti OÜ) ja erialade vilistlastega.
- 16.11.2021 - vestlus halduse ja juhtimise õppekavarühma erialade praktikajuhendajate/ praktikakohtade esindajatega (BalticStail OÜ, Evelekt AS, Fin Max Group OÜ) ning vestlus hulgi- ja jaekaubanduse õppekavarühma erialade praktikajuhendajate/praktikakohtade esindajatega (Prisma Peremarket AS teenindusjuhiga, Selver AS kategooriajuhiga) ning erialade vilistlastega.
- 17.11.2021 - vestlus haridustehnoloogidega, vestlus haldus ja juhtimise õppekavarühma erialade vilistlastega.
- 18.11.2021 - vestlus praktikutest õpetajatega.
- 24.11.2021 - vestlus tugiteenuste spetsialistidega ja õppedirektoriga.

Komisjon valmistas ühistööna ette memod iga külastusvestluse kohta, kuhu koondati kooli aruande põhjal tekkinud küsimused ja täpsustussoovid ning määras igale vestlusvoorule vastutaja/vestluse juhi ning memo koostaja. Vastutajad määrati vastavalt komisjoni liikmete taustale ja kogemustele ning seostele vestlusvoorude teemadega. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokkulepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli õppekavarühma õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas õppe- ja praktilise töö tegevusi.

Kooli poolt oli külastus hästi ette valmistatud, intervjueeritavad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Külastusele järgneval komisjoni koosolekul lepiti kokku ülesanded ja tööjaotus aruande kirjutamisel ning komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

EKKA esitas esmase aruande koolile 07.01.2022. Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKALE 18.01.2022.

2. Üldosa

Kooli kontaktandmed:

koolijuhi nimi: Hannes Mets

kooli aadress: Tallinna mnt 13, Sillamäe 40202

telefon: +372 332 0381

e-post: info@ivkhkh.ee

koduleht: www.kutsehariduskeskus.ee

Hindamise korralduse kontaktisikud koolis:

- Hulgi- ja jaekaubandus õppekavarühm - Valentina Gorohh, teeninduserialade juht, telefon 523 4757, e-post: valentina.gorohh@ivkhkh.ee.
- Juhtimine ja haldus õppekavarühm – Natalja Redean, majanduserialade juht, telefon 5626 5709, e-post: Natalja.redean@ivkhkh.ee.
- Toiduainete töötlemine õppekavarühm – Ene Valgemäe, toitlustuserialade juht, telefon 5855 3230, e-post: ene.valgemae@ivkhkh.ee.

Ida-Virumaa KHK loodi 2005. aastal Kohtla-Järve Polütehnikumi, Kohtla-Järve Kutsekooli ja Jõhvi Ametikooli ühendamisel. Jõhvi Ametikooli eelkäijateks olid Kukruse tööstuskool, Jõhvi Kutsekeskkool ja Eesti Mäehariduskeskus. 2016. aastal toimus vastavalt haridus- ja teadusministri 10.02.2016 käskkirjale nr 1.1-2/16/30 Ida-Virumaal kolme kutseõppeasutuse – Narva Kutseõppekeskuse, Sillamäe Kutsekooli ja Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse ühinemine, mille käigus Sillamäe ja Narva koolid liideti Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusega ning alates 01.09.2016 algas õppetöö ühise nime all.

Kooli eripära - alates 01.09.2016 on Ida-Virumaa KHK suuruselt teine kutseõppeasutus Eestis. Õpe toimub eesti ja vene keeles. Õppetöö toimub kolmes õppekohas, õppekohtade vaheline pikem vahemaa on 48 km ja keskusest 25 kilomeetrit. Kooli juhtimine toimub Sillamäel, mis on ka õppekohtade vaheline geograafiline keskpunkt. Kakskeelne kool lisab nii võimalusi kui ka seab teatud piiranguid. Kool on üks regiooni lõimumiskeskusi. Alates 2008. aastast viib Ida-Virumaa KHK läbi õpet Viru vangla kinnipeetavatele. Koolis õpivad nii Eestist kui ka teistest riikidest õppijad.

Kooli missioon - Parimate oskustega asjatundjate koolitamine koosmeeles õpilaste ja tööandjatega.

Kooli visioon - Rahvusvaheliselt tegus, mitmekeelne, paindlikku elukestvat õpet pakkuv hariduskeskus.

Ida-Virumaa KHK tunnuslause - Meie aitame kirjutada Sinu edulugu!

Kooli põhiväärtused:

Positiivsus – õpetame ja õpime rõõmuga, keskendume lahendustele, mitte probleemidele.

Ausus ja usaldus – peame lugu üksteisest, õpilastest ja partneritest, suhtleme siiralt ja heasoovlikult, kui kritiseerime, siis konstruktiivselt ja oskame vajadusel vabandada.

Pädevus ja tegusus – oleme pühendunud ja seame kõrgeid eesmärke, julgeme võtta vastutust ja viime alustatu lõpuni.

Koostöö ja avatus – otsime koos lahendusi, jagame üksteisega oma kogemusi ja ideid, toetame ja tunnustame üksteist, õpilasi ja partnereid.

Seisuga 20.09.2021 on koolis alalise lepinguga töötajaid kokku 282, sh 176 õpetajat. Kooliülesed struktuuriüksused on õppe-, arendus-, täiendusõppe-, personali-, finants-, haldus- ja IT osakond. Koolis õpib seisuga 15.09.2021 kokku 23 õppekavarühmas 2645 õppurit, neist 1371 kutsekeskharidusõppes, 20 õppijat on väljastpoolt Eestit. Kooli õppekavad on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS) ja koos moodulite rakenduskavadega kättesaadavad kooli [veebilehel](#). Vastuvõtt toimub aastaringelt. Lisaks kutseõppele on kooli strateegias oluline koht täiskasvanute koolitamisel.

Hinnatavad õppekavarühmad

Tabel 1. Hinnatavad õppekavad

Hulgi- ja jaekaubandus						
Õppekava nimetus	Kvalifikatsiooni-tase	Kood EHISes	Maht EKAP	Raken dumise aasta	Õppevorm	Õppekava juht
Müüja-klienditeenindaja (õppekava 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019 õa)	neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	157252	60	2016	Koolipõhine, töökohapõhine õpe Õppekeel – vene keel	Valentina Gorohh
Klinditeenindaja kaubanduses , tase 4	neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	157252	60	31.05.2019	Koolipõhine õpe Õppekeel – vene keel	Valentina Gorohh
Juhtimine ja haldus						
Õppekava nimetus	Kvalifikatsiooni-tase	Kood EHISes	Maht EKAP	Raken dumise aasta	Õppevorm	Õppekava juht
Ärikorralduse spetsialist , tase 5	viienda taseme kutseõppe esmaõpe	145137	120	14.01.2016	statsionaarne koolipõhine õpe	Natalja Redean
Väikeettevõtja , tase 5	viienda taseme kutseõppe esmaõpe	144385	120	29.12.2015	statsionaarne koolipõhine õpe	Natalja Redean
Toiduainete töötlemine						
Õppekava nimetus	Kvalifikatsiooni-tase	Kood EHISes	Maht EKAP	Raken dumise aasta	Õppevorm	Õppekava juht
Kondiiter , tase 4	neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	215308	60	2020	statsionaarne koolipõhine õpe	Ene Valgemäe
Pagar , tase 4	neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	215307	60	2020	statsionaarne koolipõhine õpe	Ene Valgemäe
Pagari ja kondiitritoodete tehnoloogia , tase 4	neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidus õpe)	215468	180	2020	Statsionaarne koolipõhine	Ene Valgemäe

Ülevaade õppekavadel õppijate arvudest

Hindamisperioodil ja hinnatavates ÕKRides on õpilaste vastuvõtt stabiilne, konkreetsed õpilaste arvud on toodud tabelis 2. Õppekavarühmade keskmine väljalangevus on 25-30%. Viimastel aastatel on väljalangevus suurenenud mitmel põhjusel. Üheks väljalangevuse põhjuseks tõi kool välja COVID-19, mis tekitas osadel õpilastel raskusi distantsõppel hakkamasaamisega. Õppekavarühmades on väljalangevuse vähendamiseks tehtud muudatusi, mida on kirjeldatud peatükkides 3.1 ja 3.2.

Tabel 2. Hinnatavate õppekavadel alustanute ja lõpetanute arvud õppeaastate kaupa

Hulgi- ja jaekaubandus												
Õppekava, kvalifikatsioonitase õppevorm	2015/2016 õa		2016/2017 õa		2017/2018 õa		2018/2019 õa		2019/2020 õa		2020/2021 õa	
	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud
Müüjakliendi teenindaja, 4.taseme kutseõppe esmaõpe, koolipõhine õpe	20	16	12	6	14	5	17					
Müüjakliendi teenindaja, 4.taseme kutseõppe esmaõpe, töökohapõhine õpe			1	1	2	2						
Klienditeenindaja kaubanduses, 4.taseme kutseõppe esmaõpe, koolipõhine õpe							13	16	11	18	13	
Juhtimine ja haldus												
Õppekava, kvalifikatsioonitase õppevorm	2015/2017 õa		2016/2018 õa		2017/2019 õa		2018/2020 õa		2019/2021 õa		2020/2022 õa	
	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud
Ärikorralduse spetsialist, Narva	24	10	17	9	13	8			25	13	23	
Ärikorralduse spetsialist, Jõhvi			27	17	19	18	18	13				
Väikeettevõtja, Sillamäe											19	
Väikeettevõtja, Jõhvi	27	15			19	10	12	3	8	6		

Toiduainete töötlemine												
Õppekava, kvalifikatsioonitase õppevorm	2015/2016 õa		2016/2017 õa		2017/2018 õa		2018/2019 õa		2019/2020 õa		2020/2021 õa	
	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud
Kondiiter, Jõhvi			39	34	24	19	24	20	24	17		
Pagar, Jõhvi											22	18
Kondiiter, Narva			17	15	20	11	19	14	24	18	22	18
Õppekava, kvalifikatsioonitase õppevorm	2015/2018 õa		2016/2019 õa		2017/2020 õa		2018/2021 õa		2019/2022 õa		2020/2023 õa	
	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	lõpetanud	alustanud	õpib praegu	alustanud	õpib praegu
Pagari- ja kondiitrite tehnoloogia, Jõhvi	17	15	19	8	22	19	18	17	23	17	22	22
Pagari- ja kondiitrite tehnoloogia, Jõhvi	13	11	10	8	20	12	19	11	24	16	20	12

Hinnatavates õppekavarühmades koostatakse ja viiakse läbi **täienduskoolitusi** Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) projektide raames, Eesti Töötukassa ja tööandjate tellimisel. Täienduskoolitustel osalejate arvu mõjutavad oluliselt erinevad ESF projektid, mille raames pakutakse hulgaliselt tasuta koolitusi täiskasvanuhariduse edendamiseks ja õppimisvõimaluste avardamiseks. Täienduskoolituse õppekavade loomiseks uuritakse ettevõtete, regiooni elanikkonna ja Eesti Töötukassa vajadusi. Tegevus kuulub elukestva õppe juhi töövaldkonda ning koostöös erialade juhtide ja elukestva õppe juhiga koostatakse ning arendatakse täienduskoolituse raames pakutavaid õppekavasid. Täienduskoolituste kursuste õppekavade õpiväljundite, sisu ja mahu määramiseks tehakse koostööd õpetajatega.

Hindamiskomisjoni ja kooli esindajatega toimunud vestlustel sai kinnitust, et hinnatavates õppekavarühmades (ÕKR) täienduskoolituste kavandamine toimub IVKHK eneseanalüüsis kirjeldatud protsessi alusel ja tehakse koostööd erinevate osapooltega, nt Eesti Töötukassaga.

Vestlusest elukestva õppe juhiga selgus, et ÕKRide õppekavade alusel pakutakse erinevaid täienduskoolitusi, mis sobivad Eesti Töötukassa toetusmeetmetega ja ettevõtete vajadustega. Vastavat informatsiooni saadakse ettevõtete personalispetsialistidelt. Õppe kavandamisel arvestatakse õppijate eripära, õppesisu ja -meetodeid. Laienenud on täienduskoolituste pakkumine tänu õpetajate erialakoolitustel ja koolituslähetusel saadud teadmistele.

Järgnevalt ülevaade hindamisperiodidel sisseviidud olulisematest muudatustest, mida on rakendatud hinnatavates ÕKRides.

1. *Õpingute katkestamise ennetamiseks ja katkestanute arvu vähendamiseks on kasutusel erinevad õppevormid ja -meetodid: kooli- ja töökohapõhise õppevormi edasine rakendamine, e-kursuste mitmekülgne kasutamine, varasemate õpingute ja töökogemuste arvestamine.* Nt juhtimise ja halduse ÕKRis on rakendatud õppekorralduse muutust, õppetöö toimub sessioonõppena ning õppijate ja vilistlastega vestlusel sai kinnitust, et antud muudatus sobib õppijatele paremini.

2. *ÕKR motiveerime eesti keele õppimist ning jälgime erinevate eesti keele praktiseerimise võimaluste järjekindlat rakendamist.* Antud muudatust on rakendatud, kuid vestlustel hinnatavate ÕKRide vilistlastega selgus, et eesti keele õpe vajab veel tõhusamat rakendamist.

3. *Toetame keskkonnasäästliku mõtteviisi, suurem osa õpilastele jagatavatest õppematerjalidest on elektroonilises vormis ning e-keskkondades, kasutusel on paberivaba õppe- ja dokumendihaldussüsteem, sh praktikakorralduses. Digitaalseid lahendusi (nt veebiloengud) ja e-õppe keskkondi (nt Moodle, Tahvel) on kasutusele võetud.*
4. *Õpilased on osalenud kutsevõistlustel Noor Meister. Ida-Virumaa KHK õpilased osalevad kutsevõistlustel ja samuti on olnud KHK kutsevõistluste korraldaja, nt toiduainete töötlemise ÕKRis.*
5. *Valikõpingute moodulite kogum on uuendatud ja laiendatud. Valikõpingute moodulite kogumit on laiendatud kõikides hinnatavates ÕKRides, nt juhtimises ja halduses on uuendusena e-turunduse moodul.*
6. *On laiendatud ning arendatud tugisüsteemi katkestamise ennetamiseks, mahajääjate ja HEV õpilaste toetamiseks. Näiteks koolis töötab kolm sotsiaalpedagoogi ja kaks psühholoogi.*

3. Hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; toiduainete töötlemine õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

3.1.1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust

Õppekavade valik on hinnatavates ÕKRides mitmekesine ning võimaldab õppijal saada vajalikku ettevalmistust, et asuda tööle valdkonnaga seotud põhikutsealadel, kinnitasid vestlusel nii õppijad kui vilistlased. Õppekavaarenduses lähtub IVKHK tööturu arengutest, sh OSKA uuringutes toodud vajadustest, aga ka kutseharidus- ja kutsestandarditest ning nii töömaailmalt kui ka õppijatelt saadud tagasisidest. Kõik hinnatavad õppekavad põhinevad kutsestandarditel. Muutunud kutsestandardite puhul on õppekavade vastavusse viimine uute kutsestandarditega toimunud Haridus-ja Noorteameti (edaspidi Harno, endise nimega Innove) juhtimisel ja eestvedamisel võrgustikukoostöös. Kuna koolil on pikaajalised koostööpartnerid (nt Evelekt AS, Fin Max Group OÜ), suheldakse ettevõtetega tihedalt ning vajadusel muudetakse ja reorganiseeritakse rakenduskava.

Hinnatavate ÕKRide õppekavade arendamisel lähtub kool arengukavast tulenevatest eesmärkidest, sh arvestades sihtgruppide vajadusi ja majanduskeskkonna muutusi. Õpetajatega ja õppekava erialade juhtidega vestlusest selgus, et õppekavade arendamiseks on sisendid saadud arenguseminaridelt, valdkondlikelt ajurünnakutelt, vilistlastelt ja tööandjatelt. Õppekavade koostamisel ja arendamisel lähtub kool piirkonna sihtrühmadest luues erinevatel tasemetel õppimisvõimalusi. Sihtrühmadeks on valdkonda sisenevad ja oskuste värskendamist vajavad õppijad. Vestlustest selgus, et õppekava arendamine toimub õpetajate meeskonnatöona, õppijatelt või vilistlastelt saadud tagasiside põhjal õpetajatele või praktikakohtade külastuse käigus saadud informatsioonile. Õppekava arendusega seostub ka valikmoodulite muutmine, nt on rakendatud hinnatavates ÕKRides digiõppe moodulit ja toiduainete töötlemises kondiitriõppe moodulit.

Tasemeõppekavade ülevaatamine toimub kord aastas valdkonna koosolekutel ja töörühmades. Vastutus õppekavade koostamisel on jagatud, valdkonna koosolekul lepitakse õpetajatega kokku rakenduskavade koostamise tegevused, tähtajad ja vastutajad.

Ida-Virumaa KHK arengukava eesmärgiks on iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetava, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendava õpikäsituse rakendamine kõigil haridustasemetel, mille tõestuseks toimuvad meetodilised päevad rakenduskavade täiendamiseks õppijate erisustega arvestavate õppemeetodite, hindamisülesannete ning hindamismeetodite rakendamiseks ning õppekirjanduse korrigeerimiseks. Moodulite teemade läbimisel tehakse erinevaid hindamisülesandeid, mis on õpetajate poolt tagasisidestatud.

ÕKRide õppijatele toimuvad õppereisid ettevõtetesse ning messidele. Motiveeritud õppijatel on võimalus praktika läbida välisriigis. Covid-19 eelsel perioodil tõusis välispraktikate arv aasta aastalt ning see on arengukavas planeeritud ja mõõdikutena jälgitud. Õpiväljundite, õppesisu, meetodite ja hindamiskriteeriumite vastavust õppetöö läbiviimisel jälgib erialade juht tunnikülastuste ja päevikute sissekannete alusel. Valikmoodulite loomisel arvestatakse ka tööandjate soove, nt toodi sisse teemad, mis toetavad põhioskusi, nt toiduainete töötlemise ÕKRis tootearendus ja nt juhtimises ja halduses õiguse teema.

Kooli eneseanalüüsi aruandest selgub, et ÕKRide õppekvaliteedi hindamise eneseanalüüs koostati valdkondade arenguseminaril, toimusid õpetajate ajurünnakud eneseanalüüsi hindamiskriteeriumite lõikes, koostati kokkuvõtteid. ÕKRide eneseanalüüsi töörühma töö algas märtsis 2021 ja toimus koosolekute, intervjuude ja arutelude vormis erialade juhi eestvedamisel. Analüüsi koostamisse kaasati kvaliteedijuht, õppe-, arendus-, täiendusõppe- ja personaliosakondade esindajad. ÕKRide õppijate ja tööturu vajadused selgitatakse välja koostöös Eesti Töötukassa ja praktikakohtadega. Igal õppekavarühmal on oma eelarve, mida juhib erialade juht, kes ongi valdkonna ehk õppekavarühma juht.

Õppekavarühm: Hulgi- ja jaekaubandus (HJK)

HJK ÕKRis on kasutusel õppekava klienditeenindaja kaubanduses, tase 4. Aruandeperioodil registreeriti nimetatud õppekava EHISes 31.05.2019, kui varasemasse õppekavasse - müüja-klienditeenindaja, tase 4 viidi sisse muudatused vastavalt kutsestandardile „Klienditeenindaja kaubanduses, tase 4“ (alus direktori 27.05.2019 käskkiri nr 1-1/48 „Õppekava Klienditeenindaja kaubanduses, tase 4 (60 EKAP) muudatuste kinnitamine“). Õppekava on olemas infosüsteemis Tahvel ja kooli veebilehel. Õppekavaarendus on pidev protsess, kuhu on kaasatud kutseõpetaja, õpetajad, eriala juht, õppekava nõustaja, praktikajuhendajad, mida kinnitasid vestlused õpetajate, teeninduse erialade juhi, praktika juhendajate, tööandjate esindajatega. Näiteks tõi kutseõpetaja vestlusel erinevate praktikute koostöösse kaasamise, sh Home4You, kelle esindaja viib läbi ükskuid loenguid (ka lühikursusi), samuti Prisma Peremarket AS, Selver AS, Rimi Eesti Food AS esindajad.

Kutseõpetaja ja erialade juhi vahel on pidev infovahetus ning ettepanekutega pöördub kutseõpetaja pärast arutelusid õpetajatega erialade juhi poole. Õppekava nõustaja ja erialade juht kinnitasid vestlusel, et ÕKRi õppekava sisulisi muudatusi arutatakse võrgustikuseminaril. Näiteks moodustati eraldi kassatöö moodul, mis varasemalt oli klienditeeninduse mooduli osa. Seostatakse kutsestandardi tegevusnäitajad ja rakenduskavas olevad moodulid, mahud jne. Siinjuures rõhutati erinevate osapoolte rolli olulisust – üldjuhtimine, sisuline juhtimine ja õppekavade vastavus nõuetele, info kaasajastamine ja sisestamine infosüsteemidesse (Tahvel).

ÕKRi koosolekud toimuvad kaks korda aastas (üldjuhul kalendri- ja õppeaasta lõpus), vajadusel viiakse õppekavasse sisse muudatused. Näiteks kooli eneseanalüüsist lähtuvalt suurendati eesti keele valikmooduli tundide mahtu 3-lt 4-le EKAPile ning õpe toimub õppeaasta jooksul läbivalt, mitte eelneva ühe sessiooni ajal. Vestlustel kinnitasid õpetajad, õppijad ja vilistlased, et selline muudatus annab paremaid tulemusi. Õpetajad kinnitasid lisaks, et põhimoodulite õpetamine käib koostöös eesti keele õpetajaga – tehakse samal teemal tunde, siiski veel erineval ajal, kuna õppeplaan ei võimalda samal ajal tunde läbi viia.

Kooli eneseanalüüsis ja ka kohtumisel direktori ning erialade juhtidega kajastati keele temaatikat, rõhutati kakskeelsust – see on tugevus (regiooni tööturul hakkama saamine). Vestlustel avaldasid õpetajad ja õppijad arvamust, et aine parema mõistmise eesmärgil võiks erialade õpe teatud mahus olla vene keeles ning lisaks teatud osa eesti keeles ehk integreeritud õpe. Valikainete valik toimub koostöös õpetajatega ja arvestades soovitusi praktikakohtadelt ning ka seda, mis on tegelikult realselt oluline. Vestluses õpetajate ja õppijatega selgus, et õppegrupp valib valikained reeglina ühiselt, sest arvestades õppegrupi suurust (2021. aastal 22 õpilast) on keeruline teha tunniplaani, kui grupis valikud erinevad.

HJK eneseanalüüsist tulenevalt kavandatakse ÕKRis järgmisi muudatusi:

- Õppijate rahulolu küsitluse uuendamine ja rakendamine koostöös tugikeskusega 2021/2022 õppeaasta jooksul eesmärgiga saada küsitluste tulemusi ÕKRide lõikes. Tagasiside kogumise ja analüüsi võimaluste loomine õppeinfosüsteemis Tahvel koostöös kooli haridustehnoloogiga.

- Pärast kooli lõpetamist õpitud erialal töötavatelt vilistlastelt tagasiside saamine ja nende kaasamine õppekavade arendusse.

Üheks parendusvaldkonnaks on müügikorraldaja, 5. taseme jätkuõpe õppekava koostamine. Antud plaan õpetajate ja erialade juhi arvates ei ole käesoleval ajal aktuaalne, arvestades Covid-19 perioodi ja ettevõtjate huvi töökohapõhisesse õppesse töötajate suunamisel. Erialade juhiga vestlusel selgus, et pärast Covid-19 teist lainet 2021.a kevadel, kui kaubandustegevus mõnevõrra taastus, nähti vajadust müügikorraldaja õppekava koostamiseks, kuid sügiseks ettevõtjatel valmisolek puudus. Hetkel protsess on peatatud, kuid vajadusel saab uuesti rakendada, sest kooli poolt on vajalikud ressursid olemas (nt õpetajad, klassiruumid, õppematerjalid).

HJK täiendusõppe õppekavadest on rakendatud mitmeid õppekavasid, sh müüja-klienditeenindaja koolitus, teenindusalane eesti keel, e-poe loomine jm. Täienduskoolituse õppekavade loomiseks uuritakse ettevõtete, regiooni elanikkonna ja Eesti Töötukassa vajadusi. Tegevus kuulub elukestva õppe juhi töövaldkonda ning erialade juhtidega, õpetajatega ja elukestva õppe juhiga koostöös koostatakse ning arendatakse täienduskoolituse raames pakutavaid õppekavasid.

Õppekavarühm: Juhtimine ja haldus (JH)

ÕKRI eneseanalüüsi põhjal on õppekava arenduse eesmärgiks valmistada ette töötajaid ja spetsialiste Ida-Virumaa mitmekesise ja paindliku majanduse toetamiseks. Õppekavade arendamisel lähtutakse tööturu hetkeolukorrast ning arvestatakse OSKA raporti ettepanekutega. Õppekavade koostamise ja arendamise eest ÕKRis vastutab majanduserialade juht. Olemasolevad õppekavad valmisid võrgustiku koostöös teiste kutsekoolidega Harno valdkonnaspetsialisti eestvedamisel. Vestluses mainisid õpetajad, et tunnevad puudust sellistest tööühmadest, nagu nt Harno eestvedamisel korraldatud koostöö teiste koolidega õppekavade ja rakenduskavade arendamiseks.

Erialajuhtidega vesteldes selgus, et õppekavadega seotud valikõpingute moodulid vaadatakse üle üks kord aastas kevadel, samuti küsitakse tagasisidet vilistlastelt. Õpetajad saavad teha erialade juhile teha jooksvalt ettepanekuid, nt kui õppeaasta keskel märkavad, et rakenduskavas midagi ei toimi. Valikmoodulite muutmise protsess on kiire ja võimalik rakendada juba uue õppeaasta alguses. Erialade juhtide väitel arvestatakse õppekavade muutmisel vilistlaste ettepanekutega. Näiteks tuli vilistlastelt ettepanek tuua sisse rohkem ettevõtlust käsitlevaid teemasid. Neli aastat tagasi arutati õpioskuste mooduli loomist, et pakkuda see valikmoodulina igas ÕKRis. Sellest kujunes digioskuste moodul, kus tutvustatakse õpikeskkondi, juhiseid ja nõudeid. Vilistlaste tagasiside tulemusena toodi sisse erialase eesti keele moodul. Võimalus on kasutada valikmooduli valimist teisest koolist – õpilane peab tõendama, et valik toetab tema õpinguid, mistõttu seda varianti väga ei kasutata. Pigem kasutatakse varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise (VÕTA) süsteemi.

Valikainetesse on vastavalt õppijate soovile lisatud eesti ja inglise keel ning raamatupidamise valikmoodul, kus saab põhjalikumad teadmised. Arvestades muutunud turuolukorda ja nõudlust veebipoodide järele, lisati valikaineks e-kaubandus. Kutseõpetajad teevad vajadusel muudatuste ettepanekuid, näiteks e-kaubanduse õpetaja leidis, et vaja on muuta rakenduskavas hindamisülesannet, st ühendada olemasolevad ülesanded üheks kompleksülesandeks. Kool arvestab valikainete kava koostamisel õppijate soovidega. Näiteks töid õppijad vestlusel välja e-turunduse mooduli ja tööõiguse aine.

Õppekavarühm: Toiduainete töötlemine (TT)

Tuginedes esitatud hinnatava ÕKRI eneseanalüüsile ja toimunud vestlustele erialajuhi ja õpetajatega, et informatsiooni õppekavade arendamiseks kogutakse statistikauuringutest, arvestatakse OSKA raportiga. Nt OSKA rapordi kohaselt ületab pagarite ja kondiitrite koolituspakkumine tööjõuvajadust, mistõttu on ka vastuvõtt üle vaadatud ja korrigeeritud. Õppekavade üle vaatamine toimub kord aastas valdkonna koosolekul, vastutus õppekavade koostamisel on jagatud. Vestlusel õpetajatega sai kinnitust, et valdkonna koosolekul lepatakse õpetajatega kokku rakenduskavade koostamise tegevused, tähtajad ja vastutajad. Õpet kavandatakse arvestades õppijate eripära, õppesisu ja -meetodeid. Valikmoodulite loomisel arvestatakse ka tööandjate soove, toodi sisse teemad, mis toetaksid põhioskusi, näiteks tootearendus. Vilistlaste tagasiside tulemusel toodi sisse erialase eesti keele moodul.

Laienenud on täienduskoolituste pakkumine tänu õpetajate erialakoolitustel ja koolituslähetusel saadud teadmistele, nt kursused „Karamelli tööd“ ja „Šokolaadist tordikaunistused“. Koolitustel osalenute tagasisidest selgus, et sihtrühmale pakutud koolitused vastasid ootustele, koolitajad on tasemel ja tehniline varustus on hea. Koolitajatena on lisaks õpetajatele kaasatud ka piirkonna ettevõtete töötajad.

Hinnatavas ÕKRis on õppekava arendustegevuses arvestatud ka tugispetsialistide ettepanekuid välja töötada abipagar, tase 3 õppekava õpiraskustega või põhihariduseta inimestele, kuna oluliselt on kasvanud õppijate osakaal, kellele hinnatavas ÕKRis 4. taseme õppekavad ei ole jõukohased.

3.1.2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel

ÕKRide mooduli rakenduskavade analüüs ja uuendamine toimub regulaarselt ÕKRide koosolekul. Õpetajad saavad tagasisidet praktika kaitsmistelt, vestlustelt tööandjatega, õppijatega, kutseksamite hindamiskomisjoni liikmetega jt.

Õppekava moodulite rakenduskavades on arvestatud õppija eripäraga:

- õppijad on erinevas vanuses, erineva ettevalmistusega üldreeglina põhiharidusega, kuid esineb ka kõrgharidusega õppijaid Eesti Töötukassa suunamisel. Kasutatakse individuaalset lähenemist;
- vene emakeelega õppijad – õppetöö toimub vene keeles, osa teemasid käsitletakse integreeritult eesti keeles.

Õppijate eripära arvestades on moodulite rakenduskavades õpiväljundite saavutamiseks kavandatud erinevaid õppemeetodeid, nt tundides rakendatakse lisaks õppetöö näitlikustamist, info visualiseerimist (esitlused, skeemid, õppevideod, seinaplakatid, õppeklassi harjutusosa). Moodulite õppematerjalid on õppijatele e-vormis kättesaadavad Tahvlis ja Moodle keskkondades. Vajadusel saab õppija tunnis õpitud materjali paberikandjal.

Õppijad annavad tagasisidet mooduli sisu ja õppetöö kohta mooduli lõppedes, kuid vestlustel selgus, et kool ootaks õpilastelt rohkem tagasisidet. Tagasiside on anonüümne ja nähtav õpetajale ning erialade juhtidele. Komisjoni arvates võiks kool õpilastele rohkem selgitada, miks on tagasiside andmine vajalik.

Õppijate tagasiside tulemused näitavad, et õppijad on õppesisu, -meetodite ja hindamisega väga rahul. Komisjon toetab ÕKRide eneseanalüüsis toodud õppekavaarenduste parandusi ja leiab, et planeeritavad arendused on piisavad. Vestlustel õppijatega ja vilistlastega selgus, et arvutiõppe tundide arv võiks olla suurem ja rakendada digiõpetust eriala tundides. Samuti leiti, et vajadus on jätkata ja suurendada eriala ning eesti keele integreeritud õppe osakaalu.

Järeldused

Tugevused

- 1) Hinnatavates õppekavarühmades õppekavaarendus on pidev süsteemselt juhitud protsess, mis lähtub kooli arengukavast, töömaailma ja õppijate reaalsest vajadusest, kuhu on kaasatud praktikaettevõtted, õppekavaarendust toetab erialade juhi oluline roll ja panus.
- 2) Hinnatavates õppekavarühmades koostatakse ja viiakse läbi täienduskoolitusi ESF projektide raames. Koostöö Eesti Töötukassaga ja tööandjate tellimisel koolitamine toimib väga hästi, pakutakse aktiivselt toetusmeetmeid sihtrühmadele suunatult õppimise võimalusi, arvestades regiooni eripära.
- 3) Hinnatavate õppekavarühmade õppekava ja moodulite rakenduskavade koostamise protsessi on kaasatud kõik õpetajad ja toimub õppekavade regulaarne ülevaatamine ja täiendamine. Õppekohtade vahel toimib koostöö ja õppekavad on ühised. Valdkonna juhtide, õpetajate ja õppijatega vestlustel kordus mõte, et Ida-Virumaa KHK juhtimisstiil on kaasav, hooliv ning motiveeriv.
- 4) Hinnatavate õppekavarühmade õppijate tagasiside kokkuvõttest tuleb välja, et nad on õppesisu, -meetodite ja hindamisega väga rahul, mis näitab, et süsteemne töö õppekavade arendusega on olnud tõhus. Õppijate edukas esinemine kutsevõistlustel tõestab samuti head õpetamise aset.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- 1) Hinnatavates õppekavarühmades vestlustel vilistlastega selgus, et kooli lõpetades võiks olla parem eesti keele oskustase. Komisjon toetab vestlustest selgunud vajadust eesti keele õppemahu ja integreeritud õppe osakaalu suurendamiseks.
- 2) Hinnatavates õppekavarühmades on väljalangevus suurenenud ja selle vähendamiseks soovitab komisjon koostada tasemeõppes olemasolevatele statsionaarsetele koolipõhiste õppekavadele lisaks töökohapõhise või mittestatsionaarse õppe rakenduskavad. Kaaluda lühemate õpiampsude rakendamist täiendõppes, et õppijad saaksid kutsesobivust testida ja võimalus õpitud hiljem tasemeõppes VÕTAgA rakendada.
- 3) Spetsiifiliste oskuste õpetamiseks, õppe rikastamiseks ja õpetajate koormuse vähendamiseks komisjon soovitab toiduainete töötlemise õppekavarühmas kasutada kohalikke eriala spetsialiste täienduskoolitustel ja tasemekoolitustel.
- 4) Vestlustel õpetajatega selgus, et digitehnoloogiate kasutamise tase vajab parendamist. Õpetajate õpetamise taseme ühtlustamiseks soovitab komisjon kõikide õpetajate õppematerjalid ja õpimapid digitaalselt kättesaadavaks ja levitatavaks. Samuti soovitab komisjon liikuda paberportfooliotele digiportfooliote ja -õppematerjalide poole.

Arenguvõimalused

- 1) Komisjon toetab kooli tegevust hinnatavates õppekavarühmades erinevatel tasemetel, nt tase 3 (toiduainete töötlemise õppekavarühm) ja/või tase 5 õppekavade väljatöötamist, arvestades õppijate eripära ja piirkonna tööturu vajadusi.
- 2) Eesti keele oskuse parandamiseks soovitab komisjon hinnatavates õppekavarühmades lõimida praktika ja eesti keele õpe, võimaldades õppijatel teostada praktikat üle Eesti ja ühe võimalusena kasutada majutuseks teiste kutsehariduskeskuste õpilaskodusid.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. Õppijate erialavalik on toetatud;
2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

3.2.1. Õppijate erialavalik on toetatud

Hinnatavate ÕKRide õppijate vastuvõtt toimub dokumendi „[Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse õpilaste vastuvõtu kord](#)“ alusel ja vastuvõtu korraldamiseks on välja töötatud „[Vastuvõtukomisjoni töökord](#)“. Potentsiaalseid õppijaid ja huvigruppide esindajaid informeeritakse õppimisvõimalustest erinevate infokanalite vahendusel. Peamiseks infokanaliks on kooli veebileht, kus lisaks tekstilisele teabele on eriala tutvustamiseks ka õpetajate videopöördumised. Kool viib läbi erinevaid kampaaniaid erinevates meediakanalites, mida korraldab arendusosakond. Erialade tutvustamine toimub karjäärimesidel, infomessil Noor Meister, erinevates piirkondlikes põhikoolides, gümnaasiumites. Huvilistel on võimalus külastada kooli külastuspäevadel ning avatud uste päeval. Covid-19 tingimustes on korraldatud avatud uste päevad veebipõhisena (avatud aknad).

Vastuvõtukomisjoni kuuluvad: kutseõpetaja, erialade juht, haridustehnoloog, osalevad ka keeleõpetajad, õppekorraldusspetsialistid, tugikeskuse töötajad. Kooli sisseastumisel selgitatakse esitatud dokumentide, testi ja vestluse alusel välja õppija motivatsioon, erialavaliku kriteeriumid jm. Vestlustel ÕKRide õppijate, vilistlaste, õpetajate ja erialade juhtidega selgus, et tulemuslikum on osalemine Eesti Töötukassa teabepäevadel ja töömessil. Suur mõju on sõprade soovitusel. Samuti kasutatakse sotsiaalmeedia võimalusi. Vilistlastega vestlusel toodi esile, et kooli valikul oli määravaks võimalus kodukohas ja töö kõrvalt õppimine.

Toiduainete töötlemise erialade juhi sõnul selgitatakse vestluses potentsiaalsete õppijatega välja, kas ollakse kursis eriala keerukuse, nt varajane tõusmine (pagari, kondiitri eriala oluline kriteerium). Samuti vesteldakse toiduvalmistamisest ja pingetaluvuse teemadel. 2021. aasta suvel katsetati esmakordselt vastuvõttu motivatsioonikirja ja vestluse alusel ning 2021. aasta sügisel selgus selle meetodi tulemuslikkus. Eesmärgiks on eelkõige tulevaste õppijate toetamine, et valitaks õige eriala. Komisjon toetab motivatsioonikirjade rakendamist sisseastumisel. Vastuvõtuprotsessi ja tingimuste ülevaatamine toimub iga õppeaasta lõpus. Eneseanalüüsist ja vestlustel sai kinnitust, et õppijate eriala valik on toetatud ja vastuvõtuprotsess toimub eesmärgipäraselt.

3.2.2. Õpikeskkond sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

ÕKRide õpikeskkond on õpiväljundite saavutamist toetav: õppijatele on loodud kaasaegsed tingimused õppetööks, lisaks võimalused transpordi, õpilaskodu, toitlustuse, sportimise jms kasutamiseks. Haridustehnoloog abistab e-õppematerjalide koostamisel ja õppeaasta alguses korraldatakse klassijuhatava tunni ajal nn tutvustav-sissejuhatava tundi õppijatele digikeskkondade kasutamisest. Lisaks on koolis koostatud uus digioskuste valikmoodul (1 EKAP), mida rakendatakse kohe õppeaasta alguses.

Vestlusel erialade juhtidega selgus, et veidi on tunda arvutiklasside mahajäämust, mis võiksid olla kaasaegsemad. Kuna üha rohkem kasutatakse kõikides õppekavarühmades arvuteid ja arvutiklassides peetakse loenguid, siis võiks ka arvutiklasse olla rohkem. Vestlusel haridustehnoloogidega selgus, et tellimus arvutite rentimiseks on tehtud.

Õppekavarühm: Hulgi- ja jaekaubandus (HJK)

HJK ÕKRis on kaasaegne õpikeskkond – nn õppelabor, kus on klienditeenindaja õppekava alusel õppimiseks asjakohane sisustus, näidised, arvutipõhised kassad jm. Õppematerjalid on keskkondades Moodle, Tahvel. Õpetajad kasutavad Facebooki keskkonda ja ka meiliaadressile informatsiooni ja materjalide saatmist. Õppijad ja vilistlased kinnitasid vestlustel, et elektroonilisi õppematerjale on palju, sh loengud, videod, testid jne. 2020. aasta kevadel distantsõppe ajal oli vilistlaste arvates õppematerjalide rohkuse tõttu iseseisvat tööd enam kui kontaktõppe ajal.

Õppijad kinnitasid, et kasutavad ka raamatukogu. Näiteks eestikeelsetest materjalidest kasutatakse „Toidukaupade õpetus“ (materjal ka digitaalselt), erialane eesti keel, samuti on igapäevaseks kasutamiseks abiks sõnastik. Kõik HJK ÕKRI erialased loengud, sh töötervishoid on õppijate arvates olnud huvitavad. Palju korraldatakse arutelusid. Mõned loengud viiakse osaliselt läbi nii eesti kui ka vene keeles, mis aitab paremini mõista mõlemas keeles konkreetseid termineid, nt kassatöö, klienditeenindus (teemasid käsitletakse paralleelselt, osaliselt mõlemas keeles). Vaatlustunnis (praktiline töö) tegid õppijad eesti keeles esitlusi ning proovisid kassaülesannet täites suhelda eesti keeles.

Kooli eneseanalüüsi põhjal ja õppijatega vestlusel selgus, et õppijad on rahul õpikeskkonnaga, õppeklasside varustuse ja õppevahenditega. Samas soovib komisjon, toetudes õppijate arvamusele, et õpperuumides tuleks üle vaadata dataprojektide asukoht. Näiteks on mitmes õpperuumis dataprojektorid vales asukohas, mistõttu on keeruline jälgida esitlust, selleks on vaja püsti tõusta (kuna ei ole igast klassi osast näha jne). Komisjon toetab kooli eneseanalüüsis toodud parendusvaldkonda, kus HJK õppelabor vajab uuendamist (sh kassaaparaadid). Kõik viis kassaaparaati on ühildatud arvutitega, kuid vajavad siiski kaasajastamist.

Õppekavarühm: Juhtimine ja haldus (JH)

Vestlustes õppijate ja vilistlastega selgus, et koolil on piisavalt õppematerjale ja õppimistingimused on head. Vestlustel osalesid need õppijad ja vilistlased, kelle õpinguaeg jäi Covid-19 perioodi. Distants- ja hübriidõppes õppides õppematerjalidest ega -vahenditest puudust ei olnud. Pigem tegi õppe keerulisemaks kodune õppekeskkond, kui terve pere juhtus kodus olema. Kool laenas vajadusel õppijatele arvuteid, kuid kui koolis toimus hübriidõpe, jäi arvutitest väheks. Vestlusel eriala juhtidega selgus, et veidi on tunda arvutiklasside mahajäämusest, need võiksid olla kaasaegsemad, nt Narva õppekohas. Kuna üha rohkem kasutatakse kõikides õppekavarühmades arvuteid ja arvutiklassides viiakse läbi tunde, siis võiks ka arvutiklasse rohkem olla. Õppijad tõid probleemina välja klassis projektori kvaliteedi ja ekraanilt halva nähtavuse.

ÕKRI finantseerimine toimub kooli eelarvelistest vahenditest. Eelarve koostatakse koostöös finantsjuhiga ja on seotud õppijate arvuga ÕKRis. Vastavalt vajadusele tellitakse õpetajatele vajalikud vahendid, sülearvutid jne, sisustatakse klassiruumid (telerid vm tehnika). Kõik õpperuumid on kaardistatud ning koolil on ülevaade, mis vahendeid on vaja.

Õppekavarühm: Toiduainete töötlemine (TT)

Vestluses ÕKRI õpilaste ja õpetajatega selgus, et koolil on piisavalt õppematerjale ja õppimistingimused on head. ÕKRI põhiselt vaadatakse soetuste vajadus üle igal kevadel ning planeeritakse vajaminevate vahendite soetamine. Narva õppekohas on pagar-kondiitrite õppelabor 16 töökohaga, Jõhvi õppekohas on kaks pagar-kondiitrite õppelaborit 24 töökohaga. Õppekohtades on kohvikud ja õpperestoranid, kus müüakse igapäevaselt pagarite ja kondiitrite toodangut ning teenitakse omatulu. Koolil on infokeskus, kus saab laenutada õppekirjandust, teha koopiaid või töötada arvutis. Vestlustes õppijate ja vilistlastega selgus, et ÕKR on piisavalt varustatud õppematerjalidega, sh õpikute ja töövihikutega. Sillamäe ja Jõhvi õppekohtades on õpilaskodud, mis tagavad piisava kohtade arvu kõikidele soovijatele. Õppijate ja õpetajate transpordiks on õppekohtade vahel korraldatud tasuta koolibussid.

Praktilise tunni vaatlusel selgus, et õppijad olid hästivarustatud õppelaboris. Laboris olid olemas kõik vajalikud seadmed, ahjud, kerkekapid, vahustajad, rullimismasinad, vahustamismasinad ja väikevahendid. Õppijatega vesteldes selgus, et seadmetest ja toorainetest õppetöös puudust ei ole ning kool võimaldab

kõik vajaliku. Õppijad tegid vaatlustunnis lehttaignast pooltooteid (keeleke, erinevad pirukad) ja muretainast tooteid (liivarõngas, sotšnik jne). Õppijatel olid olemas eestikeelsed retseptid ja tehnoloogilised kirjeldused, mille järgi tooteid valmistati.

Vesteldes õppijate ja vilistlastega, kelle õpinguaeg jäi Covid-19 perioodi, toodi välja õpetajate abivalmidus ja tahe õpetada. Küll aga õppijate sõnul oli iseseisvat tööd rohkem, kui koolis käies. Kondiitrite- ja pagarite laboritunnid toimusid Teamsi vahendusel. Õppijate sõnul said kõik suurepäraselt hakkama, erialaõpetaja selgitas kõik tehnoloogilised käigud ja küpsetamise protsessid ning erinevate tainaste tegemine toimus õpetaja ettenäitamisel. Samuti tõid õppijad välja tooraine ostmise ja erialaõpetaja paindlikkuse. Arvestati õppija rahaliste võimalustega tooraine ostmisel. Distsants- ja hübriidõppes õppides õppematerjalidest ega - vahenditest puudust ei olnud. Osadel õppijatel oli probleemiks koduseid laboritunde teha, kuna puudus ahi, nende õppijatega viidi tunnid läbi koolis. Kui õppijatel puudusid kodus arvutid, leidis kool lahenduse ja laenutas arvutid.

3.2.3. Õppekorraldus, sh praktiline töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Õppetöö korraldust reguleerib [IVKHK õppekorralduseeskiri](#), kinnitatud kooli [nõukogu otsusega 30.08.2021](#), töökohapõhist õpet reguleerib lisa 1, praktika korraldamise ja läbiviimise kord lisa 6. e-õppe ja distantsõppe läbiviimise kord lisa 9. Õppijakorraldusliku informatsiooni saavad õppijad kooli veebilehe, Tahvli ja e-posti teel. Õppegruppidel on oma infolist. Lisaks saadab grupijuhendaja personaalselt teateid sotsiaalmeedia kaudu või e-posti teel. Sisuliselt tegeleb praktikaga koolipoolne praktikajuhendaja, uute praktikabaaside puhul tegeleb erialade juht. Koolil on praktikaettevõtete register (Tahvlis), kus õppijad saavad valida sobiva praktikakoha.

Praktikakohale saadetakse praktikapäeviku link (juhendaja kasutab keskkonda Tahvel), milles praktikakoha juhendaja täidab ja teeb lühikese kokkuvõtte õppija praktikakäigust, omandatud oskustest (teoreetilised teadmised ja nende rakendamine, praktilised oskused ja nende rakendamine, seoste nägemine ja analüüsi oskus, meeskonnatööoskus) ja kirjutab ka ettepanekud koolipoolsele praktikajuhendajale edasiste praktikaõpete paremaks muutmiseks. Praktika toimub vastavalt õppekavale, õppetöögraafikule ja koolis kehtestatud praktika korraldamise ja läbiviimise korrale. ÖKRI praktika eest vastutab praktikajuhendaja, kes teeb koostööd tööandjatega, tegeleb praktika seirega ning vastutab praktikadokumentatsiooni eest. Praktikakohtade kontakte loovad nii erialajuhid, kui ka praktikajuhendajad.

Praktikajuhendajatele pakub kool juhendamise koolitust. Viimane koolitus toimus 2019. aastal. Hetkel toimub nn individuaalne juhendamine, info vahendamine, praktika dokumentide ettevalmistus jne. Ettevõttepoolne praktikajuhendaja kasutab Tahvlit. Praktikadokumendid soovitatakse kooli poolt täita eesti keeles, aga võimalus on täita ka vene keeles. Praktikakohad otsib enamasti õpilane ise. Kui õpilane praktikakohta ei leia, aitab kool praktikakoha leidmisel.

Praktikadokumente tutvustavad koolipoolsed praktikajuhendajad õppijatele enne praktika algust. Vaatlusperioodil Tahvlis veel ei olnud praktikadokumente, kuna leping praktikakohaga peab olema eelnevalt sõlmitud, siis on dokumendid aktiivsed ehk täidetavad. Praktikapäevik on täitmiseks vene või eesti keeles. Praktikapäevikus tuleb kirjeldada oma tööülesandeid. Õppijate praktikakorraldus toimub vastavalt õppekavale ja kokkulepetele praktika ettevõtetega. Arvestatakse HEV õppija võimeid suunamisel praktikale. Koostöös praktikabaasiga on teavitatud õpilase eripärast ja praktikabaas arvestab õpilase erivajadustega. Praktikajuhendaja tegeleb HEV õpilasega rohkem ja annab talle praktika käigus lihtsamaid ülesandeid.

Koolipoolne praktikajuhendaja käib praktikakohtades praktika läbiviimisega tutvumas. Praktika lõppedes koostab õppija aruande, seejärel toimub praktika kaitsmine, kuhu kutsutakse praktikakohtadest juhendajaid, kes viimasel ajal kahjuks ei ole osalenud seoses Covid levikuga. Praktika ajakava ja kaitsmised on üleval Tahvlis. Vestlustel kinnitasid õppijad ja praktikakohtade esindajad, et nad on koolipoolse õppe- ja praktika korraldusega rahul.

Distsantsõppe periood 2020/2021 oli keeruline, sageli läheneti õppijatele individuaalselt, nt kooli poolt anti vajadusel arvutid kasutada. Kui selgus, et kodus puudub internet, sel juhul võeti kasutusele telefon. Kõik digitegevused Teams'is õpiti õppetöö käigus selgeks. Selle õppeaasta alguses viidi ennatlikult läbi praktiline õpe Teams keskkonnas, juhuku, kui tuleb minna distantsiõppele.

E-õppematerjalide koostamine toimub HITSA Moodle keskkonnas. Õppekorralduslik informatsioon jõuab õppijani keskkondade Moodle ja Tahvel kaudu, telefoni ja e-kirja kaudu.

Hinnatavates ÕKRides on õppetöö paindlik, kuna erialadel õpib palju töötavaid õppijaid ja neil on teine huvi, kui gümnaasiumist õppima asuvatel õppijatel. Vestlustel tõid õppijad välja, et kool arvestab oma õppijaga, näiteks neil, kes käivad kooli kõrvalt tööl, on võimalus individuaalseks õppeplaaniks. Õpetajad arvestavad tunni läbiviimisel õppijate individuaalsusega: antakse ühine ülesanne, kellel vaja, saab selle sooritamiseks pikema aja, vajadusel individuaalse e-konsultatsiooni. Õpetajad julgustavad õppijaid ülesannete paremaks sooritamiseks. Iga nädal toimuvad konsultatsioonid ning õpetajad on e-posti teel kättesaadavad.

Õppekavarühm: Hulgi- ja jaekaubandus (HJK)

HJK ÕKR õpe toimub ühe õppeaasta jooksul (60 EKAP) statsionaarses koolipõhises vormis, õppeaasta on jagatud kaheks sessiooniks, praktika on korraldatud kahes perioodis: 3 nädalat novembris-detsembris ja 6 nädalat märtsis-aprillis, mis on sobiv aeg õpiväljundite saavutamiseks. Õppijate sõnul leiti praktikakohad peamiselt õppekäikudel ja seejärel kooskõlastati kaupluse juhataja ja koolipoolse praktikajuhendajaga. Vajadusel aitas praktikakoha leida kutseõpetaja/praktikajuhendaja. Peamisteks praktika ettevõteteks on Prisma Peremarket AS, Selver AS, Rimi Eesti Food AS jt. Kool soovib õppijatel täita praktikadokumendid, sh praktika päevikut eesti keeles, kuid paljudele õppijatele ei ole see siiski jõukohane. Õpetajate arvates peaksid õppijad rohkem eesti keeles praktika dokumente täitma. Komisjon soovib teise praktikaperioodi aruande täitmist eesti keeles. Eesti keele õpetaja pakkus välja, et üheks keeleõppe võimaluseks on teha rohkem eestikeelseid praktilisi tunde kauplustes. ÕKRI eneseanalüüsi ja vestluste alusel toimub õppetöö lõimitult, kuid üheaegselt lõimitud tunde ei ole alati võimalik teha, sest suure kooli õppeplaani koostamine seab omad piirid ning eesti keele õpetaja on seotud ka teiste õpperühmadega.

Õppijatele on tutvustatud erinevaid võimalusi minna praktikale teistesse Eesti piirkondadesse, kuid õppijatel ei ole see sageli võimalik perekondlikel põhjustel. Kutseõpetajaga vestlusest selgus, et Prisma Peremarket AS on teinud ettepanekuid minna Tallinnasse praktikale, võimaldatakse ööbimiskoht ja praktikatasu, kuid siiani on soovijaid olnud vaid üks.

HJK ÕKR õpe lõpeb kutseksamiga. Õppijatele tutvustatakse kutseksami tingimusi ning nõudeid õppeaasta jooksul ja valmistatakse eksamiks erinevate moodulite läbimisel. Kutseksami ebaõnnestumise korral on võimalik sooritada eriala lõpueksam. HJK erialade kutse andjaks on Kutseksamikeskus MTÜ (www.kutseksamikeskus.ee). Kutseksamite tulemused on ÕKRI eneseanalüüsi alusel olnud head. Koolil on tihe koostöö erialaliitudega ja ettevõtjatega.

Õppekavarühm: Juhtimine ja haldus (JH)

Õppetööd korraldatakse erialade juhi ja õppekorralduse spetsialisti koostöös igaks õppeaastaks koostatud õppetöögraafiku alusel. Varem oli juhtimise ja halduse erialal suurem väljalangevus. Põhjuseks tõi kool liiga pika õppeperioodi (2 aastat). Nüüd on õpe muudetud sessioonõppeks, mis sobib tööl käivatele õppijatele paremini ja seetõttu on väljalangevus väiksem.

Õppekavarühmas planeeritakse alates 2022. aastast loobuda paber kandjal testi sooritamise ja minna üle e-testile. Õppekorralduslik informatsioon jõuab õppijani keskkondade Moodle ja Tahvel kaudu, samuti telefoni ja e-kirja teel. Probleemina näevad erialade juhid õppijate erinevat digipädevuse taset. Seetõttu võeti õppe alustamisel kasutusele digiõppe moodul. Nii õppijate kui õpetajate ettepanek on eesti keele paremaks õppimiseks võtta tööle vaid eesti keelt kõnelevaid õpetajaid ning õpetada mõnda valikmoodulit eesti keeles.

Praktika läbimisel on koolipoolne tugi alati olemas. Praktikakohtadest toimus vestlus BalticStail OÜ, Fin Max Group OÜ, Evelekt AS esindajatega. Evelekt AS esindaja ütles näiteks, et nende juures käinud praktikant oli väga aktiivne, otsis erinevaid võimalusi toodete müümiseks, nt müüa tooteid sotsiaalvõrgustiku (FB) kaudu. Tegeles pildistamisega, antud oskus oli suureks kasuks toodete müümisel. Koostöös jagati mõtteid, praktikant tegi mitmeid ettepanekuid paremaks müügikorralduseks (kuidas lahendada probleeme tulenevalt eriolukorrast – teenida kasumit ja mitte kaotada kliente). Koostöö kooli praktikajuhendajatega oli ladus ja sõbralik. Praktikale täidetavad ülesanded ühildati kooli praktikajuhendis olevate ülesannetega. Balticstail OÜ esindaja rääkis, et 2020. aastal oli kohtumine erinevate praktikakohtade esindajatega, mida korraldas Ida-Virumaa KHK. Kohtumisel osalesid ettevõtete esindajad, omavahel jagati teadmisi ning kohtumine oli kasulik kõigile. Üldiselt on KHK õppijad väga aktiivsed küsijad, neil on soov teha ettevõtetega koostööd, olemas on vajalikud teadmised ja praktilised oskused.

Praktikajuhendajate sõnul on tavapäraselt probleeme õppijatega, keda on mõni üksik, kes ei ole ise huvitatud valdkonnast. Need, kes on olnud praktikal, on motiveeritud ja neil on olnud soov teha tööd. Evelekt AS esindaja märkis ära, et praktikantide teadmiste ja oskuste tase on väga hea. Koostöö kooliga on kestnud rohkem kui 8 aastat. Fin Max Group OÜ esindaja kiitis praktikaprogrammi ja lisas, et Ida-Virumaa KHK praktika dokumentatsioon (juhend) on väga heal tasemel ning praktikale on seatud kõrged eesmärgid. Praktikakohtade esindajad on osalenud kooli erinevatel kursustel ning kiitsid kursuste head taset. Praktikakohtade esindajad leidsid, et koolist tulevad head spetsialistid. Info praktika läbiviimise kohta saadakse telefoni või e-posti teel. Toimub kohtumine kooli praktika juhendajatega, arutatakse erinevaid võimalusi, praktikantide vastuvõtmiseks, koos vaadatakse üle praktikakava. Praktikant viiakse kursi praktikakohaga, seal kehtivate nõuetega, sh tööohutuse- ja keskkonnareeglitega. Praktikantidele kehtivad samad nõuded, mis teistele töötajatele.

Praktikajuhendajatele korraldatakse väljaõppeid, erialajuht on läbi viinud kohtumisi ja infopäevi praktikakohtade juhendajatele, tutvustanud dokumente ja kooli ootusi juhendajatele. Kõik praktikakoha esindajad kinnitasid öeldut. Praktikajuhendajad töid juhendamise motivatsioonina välja koostöö ja aitamise soovi, kuna praktikandi näol on tegemist abijõuga, kes aitab füüsilise töö tegemisel. On momente, kus noored viivad uute ideedega praktikakoha inimesi oma mugavustsoonist välja, toovad uusi ideid ja mõtteid ning annab võimaluse näha oma tegevusi uues valguses. Praktikantidega toimub omavaheline koosõppimine ja infovahetus. Boonuseks peeti veel seda, et praktikandid motiveerivad oma uute ja värskete ideedega ka olemasolevaid töötajaid.

Õppekavarühm: Toiduainete töötlemine (TT)

Vestlusest valdkonna juhiga selgus, et ÕKRI õppeprotsessi korraldamine ja arendamine toimub õpetajate, tööandjate ja erialajuhiga koostöös. Lisaks auditoorsele, praktilisele tööle õppekeskkonnas, praktika ja iseseisva töö õppevormidele, saavad õpetajad rakendada e-õpet. Hinnatavas ÕKRis toimub õpe erinevatel tasemetel arvestades kutsekeskhariduse ja täiskasvanud õppijate eripäradega.

Praktika sooritamise ajal on koolipoolne tugi alati olemas. Praktikakohtadest toimus vestlus Fazer ja Maxima esindajatega. ÕKRI õppijatel on võimalus läbida praktika välisriikides, kandideerimiseks on välja töötatud välispraktika korraldamise ja läbiviimise kord. Praktikakohtade leidmine välisriikides toimub koostöös arendusosakonnaga. ÕKRI õppijate osalemine välispraktikatel on hindamisperioodil olnud pidevalt kasvutrendis, va viimased aastad. Õppijad saavad ÕISI keskkonnas anda mooduli ja praktika korraldusele tagasisidet, mida arvestatakse parenduste tegemisel õppeprotsessi. Uus loodud madalama taseme abipagari õppekava annab õpiraskustega või põhihariduseta inimestele võimaluse omandada samuti kutse ning siseneda tööturule. Õpe lõpeb kutseksamiga ja kutse andja on [Eesti Leivaliit](#).

3.2.4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööl ja praktilal lähtub õpiväljunditest

Õppesisu, -metoodika ja hindamiskriteeriumid on kirjeldatud moodulite rakenduskavas, need on asjakohaselt määratletud ja toetavad õpiväljundite saavutamist. Iga õppeaasta eel toimuvad ÕKRide rakenduskavade ülevaatus, mille käigus vaadatakse üle ka õppemetoodika. Rakenduskavades on näiteks suurendatud eesti keele tundide mahtu, meeskonnatöö oskuste osakaalu, täiendatud valikaineid, nt digiõppe moodul.

Moodulite hindamine on valdavalt mitteeristav (v.a TT ÕKRi kutsekeskharidusõppes) ja hindamise käigus antakse õppijale õpiväljundite saavutamist toetavat tagasisidet, nt õpetaja personaalne tagasiside õppija iseseisvale ja praktilistele töödele.

Õppekavarühm: Hulgi- ja jaekaubandus (HJ)

HJK ÕKRi õppetöös kasutatakse erinevaid meetodeid, mis toetavad nii moodulite õpiväljundite saavutamist kui ka läbivate kompetentside arendamist. Õppetöö toimub põhimõttel teooria pluss praktiline töö lõimitult ning sellele järgneb praktika ettevõtetes. Õppemeetoditeks on loengud, arutelud; praktiliste ülesannete lahendamine (nt klienditeeninduses, kassatöös), praktilised harjutused, individuaalne, paaris- ja grupidöö, rollimängud, õppekäigud (Prisma, Rimi, Selver kauplused) jm, mis tulevad kasuks edaspidises töös. Õppijad on motiveeritud ning vestlustel toodi välja, et loengud ja praktilise töö tunnid on õppijate arvates huvitavad, kuna on võimalus teha iseseivat tööd ning toodi välja ka õppetöö, kui „mänguline“ protsess (meeskonnatööd, harjutused klienditeenindusest).

Õppekavarühm: Toiduainete töötlemine (TT)

Õppeprotsessi planeerimisel on lähtutud õpiväljunditest, millest tulenevad hindamiskriteeriumid, teemad, õppemeetodid, õppeülesanded ja moodulihinde kujunemine. IVKHK eneseanalüüsis on toodud välja, et ÕKRis on eelmise hindamisperioodiga võrreldes oluliselt suurenenud mitteeristava hindamise ja kujundava hindamise osakaal. Õppekavades on kirjeldatud valdavalt siiski eristav hindamine.

Lõimimist on rakendatud pagari- ja kondiitritoodete tehnoloogia õppekava põhimoodulites, nt infotehnoloogiline, õpi-, matemaatika- ja keelepädevus on lõimitud põhiõpingute moodulitesse ning praktika moodulites. Õpetajate sõnul võiks lõimimist üldainete õpetajatega rohkem rakendada.

TT ÕKRide vestlustest õppijatega selgus, et soovitakse õppeprogrammi rohkem praktilise töö tunde teoreetiliste tundide arvelt. Eriti meeldivad kooli labori tunnid, kuna õpetajatel on rohkem aega õppijatega tegeleda. Praktikabaasides on töötajatel kiire ja õpetamisega ei jõuta süvitsi minna. Komisjoni ettepanek oleks praktika tundide mahtu koolis suurendada (eriti esmakursuslastel), et õpilastel tekiks kindlustunne praktikabaasi minemiseks.

3.2.5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad

Ida-Virumaa KHKs on õppijate toetamiseks loodud tugikeskus 3 sotsiaalpedagoogi (Narva, Jõhvi, Sillamäe), 2 psühholoogi (Narva-Sillamäe ja Jõhvi) ning karjäärinõustajaga. Õppijate toetamine on korraldatud dokumendi [Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse tugirühma tegevuse kord](#) alusel. Tugiteenuseid juhatab õppedirektor.

Iga õppeaasta alguses tutvustavad töötajad esmakursuslastele psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuste võimalusi, toimuvad kutsekeskhariduse baasil õppijatega arenguestlused ja sotsiaalpedagoog viib läbi rahuloluküsitluse. Arenguestluste kokkuvõtteid analüüsitakse ümarlauas, kus osalevad grupijuhendaja, psühholoog, sotsiaalpedagoog ning erialajuht ja lepatakse kokku edasised tegevused. ÕKRi õppijate tagasisidest (TT ÕKRi kooli aruande lk 24) on kool välja toonud, et õppijad on rahul kooli ja õpikeskkonnaga,

Õppetöökorraldusega, tugiteenuste kättesaadavuse ning grupijuhendaja olemasoluga. Vestlustest tugiteenuste spetsialistidega ilmnes, et probleeme esineb TT ÕKR 2. kursuse õppijatega, kelle hulgas on hariduslike erivajadustega õppijaid. Sellisel juhul toimub koostöö kutseõpetaja, sotsiaalpedagoogi, psühholoogi ja vanematega ning õpetajad koostavad lihtsustatud ülesandeid, nt ülesanne on jagatud väiksemateks osadeks. Täiskasvanud õppijaga on tugiteenuste spetsialistide hinnangul lihtsam, probleemide ilmnemisel lähenetakse neile individuaalselt. Peamisteks probleemideks toodi välja töö ja õppimise ühendamine. Kui tekivad terviseiga probleemid, siis on koostatud individuaalne õppekava. Terviseprobleemide korral on võimalik vormistada akadeemiline puhkus.

Karjäärinõustaja osaleb ka vastuvõtukomisjonis, st komisjon suunab sisseastuja tema juurde valikute tegemise abistamiseks, vestlus toimub individuaalselt. Nõustatakse nii töö, kui ka eriala osas. Sotsiaalpedagoogid ja psühholoogid ei tegele ainult HEV õppijatega, vaid ka teiste kooli õppijatega, vajadusel suheldakse KOVidega, kui on õppijal materiaalseid raskusi, nt ei ole riideid. Vajadusel taotlevad õppijad eritoetusi. Sotsiaalpedagoogid ja psühholoogid lahendavad samuti probleeme õpilaste ja õpetajate vahel. Vestlusel selgus, et sagenenud on õppijate ärevushood. Samuti toodi näiteks välja, et kõik ei oska kasutada erinevaid digilahendusi, kooli poolt on küll toetus olemas, kuid ei suudeta alati iseseisvalt hakkama saada. On esinenud eriolukorrast tingitud probleeme, nt distantsilt õppimine on olnud keeruline osadele õpilastele. Õppijad pöörduvad suuremas osas ise sotsiaalpedagoogi poole, sealt edasi suunatakse vajadusel psühholoogi poole. Esineb ka isiklike probleeme, nt. omavahelised suhted (vanemad, rühmakaaslased, õpetajad) vajavad lahendusi. Tugiteenuste spetsialistid toetavad vajadusel ka õpetajaid.

VÕTA koordinaator nõustab koolis õppijaid VÕTA kasutamisel. Koordinaator selgitas, et infot jagatakse kõikidele õpperühmadele, teavitatakse VÕTA võimalustest, suheldakse õpilastega, suunatakse, mida ja kuidas saab üle kanda, mida mitte. Õppijatel on võimalik tegeleda erinevate huvitegevustega (<https://kutsehariduskeskus.ee/et/huvitegevused>): spordiringid, teater jm. Vestlustest õppijatega ja õppijate rahuloluküsitlusest selgus, et mitte kõik ei ole rahul huvitegevuse võimalustega, soovitakse on rohkem sportimise võimalusi ja kooliväliseid üritusi (Jõhvi õppekohas). Narva õppekohas tegutseb aktiivselt õpilasteater, kus osalevad ka ÕKRide õppijad.

Järeldused

Tugevused

- 1) Tugikeskuse spetsialistid ja õpetajad teevad koostööd eesmärgiga vähendada õppijate väljalangevust ning leiavad ühiselt lahendusi kutsekeskhariduse õppijate toetamiseks.
- 2) Hinnatava hulgi- ja jaekaubanduse õppekavarühma eneseanalüüsis õppimise ja õpetamise parendusvaldkonnad ja kavandatud parendustegevused on komisjoni hinnangul asjakohased, konkreetsed ja toetavad õppijate õppimist, arengut ja õpiväljundite saavutamist.
- 3) Hinnatavates õppekavarühmades tehakse tihedat koostööd Eesti Töötukassaga ning osaletakse piirkondlikel teabepäevadel ja töömessidel, et eriala ning õppimisvõimalusi tutvustada.
- 4) Tugiteenused õppija toetamiseks on kättesaadavad ja õppijad on informeeritud nende olemasolust.
- 5) Hinnatavates õppekavarühmades praktika korraldus on sujuv ja läbimõeldud ning tehakse koostööd kohalike ettevõtetega.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- 1) Vestlustel tõid vilistlased välja, et venekeelsetel õppekavadel õppijate eesti keele oskustase võiks olla parem. Komisjon soovitab hinnatavates õppekavarühmades erialase eesti keele omandamiseks vormistada ja koostada teine praktikaaruanne eesti keeles, siinjuures võib nt tõlkida esimese praktika praktikaülesanded enne teist praktikat (näiteks eesti keele tundides ja/või lõimitult klienditeeninduse vm ainete tundides).
- 2) Hinnatavates õppekavarühmades on õppijad erineva taseme ja õpioskustega ning vestlustel tugispetsialistidega selgus, et on kasvanud õppijate osakaal, kellele hinnatavas õppekavarühmas 4.

taseme õppekavad ei ole jõukohased. Komisjon soovib hinnatavates õppekavarühmades valida õppemeetodeid konkreetse õppija eripärasest lähtuvalt ja rakendada vajadusel enam individuaalseid õppegraafikuid ja õppekavasid, et vähendada väljalangevust.

Arenguvõimalused

- 1) Vestlustest hinnatavate õppekavarühmade vilistlastega ja õpetajatega selgus, et eesti keele oskustase võiks olla parem. Selleks on vajadus rohkem praktiseerida keeleoskust, õpilased soovisid rohkem õppekäike väljaspool Ida-Virumaa piirkonda. Komisjon soovib hinnatavates õppekavarühmades õppekvaliteedi tõstmiseks aktiivsemalt suunata õpetajate stažeerimist ja õppijate praktika sooritamist väljaspool Ida-Virumaa piirkonda, mis oleks heaks keelepraktikaks ja annaks ülevaate ettevõtete töökorraldusest.
- 2) Hinnatava toiduainete töötlemise õppekavarühma vestlustest õppijatega selgus, et soovitakse omandada rohkem praktilisi oskusi, läbi praktiliste tundide õpitakse rohkem, nt laboritundides on rohkem õpetajatel aega õppijatega tegeleda ja juhendada. Komisjoni ettepanek on toiduainete töötlemise õppekavarühmas võiks õpe olla veel praktilisem ja lõimitud teoreetilise õppega.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

3.3.1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad, õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud

Hinnatavates ÕKRides on kogenud, erialaste teadmistega kutseõpetajad, kes on motiveeritud oma erialaseid oskusi täiendama ja õppijatele jagama. Õpetajatel on eristuvad erialased oskused, mida saab jagada nii Eestis kui ka välismaal. Õpetajaid tunnustatakse ja motiveeritakse enesearengusse panustama ning läbima erialaseid koolitusi. Koolis on rakendatud toimiv õpetajate tunnustamise süsteem. Õpetajaid tunnustatakse õpilaste edusammude puhul, nt edukas esinemine kutsevõistlusel „Noor Meister“ .

ÕKRide õpetajate tööd planeerib, korraldab ja juhib õppekavade erialade juht. Kutseõpetajad on õppekeskkonna ja töötingimustega väga rahul, kõik vajalik on olemas, et edukalt töötada. Õpetajad on motiveeritud ning nende sõnul on hea töötada suurepärasel kollektiivis, kus juhtkond hoolib ja tunnustab oma õpetajat ning kus on hea koostöö.

HJK ÕKRis on õpetajatel erialane kõrgharidus, mis on võrdsustatud magistrikraadiga ja pikaajaline erialane töökogemus. Õpilaste, vilistlaste, erialade juhiga vestlustel selgus, et kutseõpetaja on kompetentne, tunnustatud, tema pidevat pedagoogilist ja kutsealast arengut nähakse tugeva küljena. Komisjon toetab kooli parendusvaldkonda viia kutseõpetaja riigikeele oskus tasemele B2, millega tagatakse kutseõpetaja kvalifikatsiooni vastavus nõuetele. HJK ÕKRi ühel õpetajal on täiskasvanute koolitaja tase 5 kutse.

TT ÕKRi õpetajatel on läbitud 320-tunnine kutsepedagoogika kursus. Kolmel õpetajal on sooritatud B2 riigikeele eksam. Õpetajatele on võimaldatud erinevaid koolitusi eesti keele õppeks, praktika juhendamiseks, õppemeetodite arendamiseks, HEV õppijatega töötamiseks, IT alaste oskuste

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

arendamiseks, loovuse aktiveerimiseks ja erinevaid erialaseid koolitusi. ÕKRI õpetajad on koolitanud ka välismaal, nt Armeenias ja Gruusias. Õppeprotsessi kaasatakse praktikuid (nt firma Vilmix) ja vilistlasi, kes viivad läbi erialaseid infopäevi ning meistriklasse. Pikaajalised koolitused ja stažeerimised on üldjuhul planeeritud ning teada enne õppeaasta algust.

3.3.2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadusest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist

ÕKRI õpetajate arendamine lähtub kooli arengukava tegevuskava prioriteetidest, õppekavade vajadustest ning toimub koolitus- ja stažeerimiskava alusel. Sisendiks nimetatud kavade koostamisele on õpetajate eneseanalüüsi ja arenguvestluse tulemused, mis toimuvad kõikides hinnatavates ÕKRides üks kord aastas. Kooli eesmärgiks on pädevad ja motiveeritud õpetajad, kelle töö on hinnatud ja tasustatud vastavalt esitatavatele nõuetele ja töö tulemuslikkusele kooli arengukava p 4.2.5. Õppeaasta lõpus täidab iga õpetaja eneseanalüüsi, mida arutatakse erialade juhiga arenguvestlusel uue õppeaasta alguses.

Õpetajate koolitusplaanide koostamisel on arvestatud õpetajate soove ja õppekavarühma vajadustest tulenevaid eesmärke. Õpetajate tööd toetavad lisaks erialade juhile haridustehnoloog ja tugiteenuste spetsialistid. Kooli eneseanalüüsi põhjal ja erialade juhtide hinnangul näeb kool õpetaja pidevat pedagoogilist ja kutsealast arengut ÕKRI tugeva küljena. Vestlustel õpetajatega selgus, et õppeprotsessi mitmekesistamiseks vajatakse teadmisi erinevatest õppemeetoditest, sh praktiliste kogemuste vahetamist teiste koolide sama valdkonna õpetajatega.

Õppijate arvates on kutseõpetaja juhendaja, suunaja ning hooliv mentor, kes oskab vastata erinevatele eriala puudutavatele küsimustele. Vilistlaste arvates oli kutseõpetaja kompetentne, põhjalik, kes vajadusel juhendas ka individuaalselt. Kooli eneseanalüüsist tulenevalt on HJK ÕKRI järgmise arenguetapi eesmärgiks viia kutseõpetaja kvalifikatsiooninõuetele vastavaks ja hoida olemasolevaid pädevaid töötajaid, mis tähendab kutseõpetaja keeletaseme B2 saavutamist.

Õppijatega vesteldes selgus, et õpetajad on pühendunud oma tööle, õppijate vajaduste ja ettepanekutega õppeprogrammi osas arvestatakse ning toimib tugiteenuste osutamine.

Järeldused

Tugevused

- 1) Hinnatavates õppekavarühmades töötavad kogenud, erialaste teadmistega kutseõpetajad, kes on motiveeritud oma erialaseid oskusi täiendama ja õppijatele jagama.
- 2) Koolis on kokku lepitud õpetajate tunnustamise põhimõtted. Õpetajaid tunnustatakse ja motiveeritakse enesearengusse panustama, võimaldades erialaseid koolitusi.
- 3) Hinnatavate õppekavarühmade kutseõpetajatel on valmisolek teha õppetööväliseid tegevusi, nt kutsevõistlusteks valmistumine.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- 1) Hinnatavates õppekavarühmades õpetajatel ei ole piisavalt motivatsiooni omandada kutseõpetaja kvalifikatsioon. Komisjon soovib motiveerida veelgi enam õpetajaid kutseõpetaja kutset omandama, eriala kutseeksameid sooritama.
- 2) Vestlustel selgus, et õpetajad vajavad rohkem teadmisi mitmekesistest õppemeetoditest. Komisjon soovib leida õpetajatel koolitus- ja praktiseerimisvõimalusi mitmekesiste õppemeetodite kasutamiseks õppes.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; toiduainete töötlemine õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

Tugevused

- 1) Hinnatavates õppekavarühmades õppekavaarendus on pidev süsteemselt juhitud protsess, mis lähtub kooli arengukavast, töömaailma ja õppijate reaalsest vajadusest, kuhu on kaasatud praktikaettevõtted, õppekavaarendust toetab erialade juhi oluline roll ja panus.
- 2) Hinnatavates õppekavarühmades koostatakse ja viiakse läbi täienduskoolitusi ESF projektide raames. Koostöö Eesti Töötukassaga ja tööandjate tellimisel koolitamine toimib väga hästi, pakutakse aktiivselt toetusmeetmeid sihtrühmadele suunatult õppimise võimalusi, arvestades regiooni eripära.
- 3) Hinnatavate õppekavarühmade õppekava ja moodulite rakenduskavade koostamise protsessi on kaasatud kõik õpetajad ja toimub õppekavade regulaarne ülevaatamine ja täiendamine. Õppekohtade vahel toimib koostöö ja õppekavad on ühised. Valdkonna juhtide, õpetajate ja õppijatega vestlustel kordus mõte, et Ida-Virumaa KHK juhtimisstiil on kaasav, hooliv ning motiveeriv.
- 4) Hinnatavates õppekavarühmades töötavad kogenud, erialaste teadmistega kutseõpetajad, kes on motiveeritud oma erialaseid oskusi täiendama ja õppijatele jagama.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus selle probleemi või kitsaskoha lahendamiseks

- 1) Vestlustel hinnatavate õppekavarühmade vilistlastega selgus, et kooli lõpetades võiks olla eesti keele oskustase parem. Komisjon toetab vestlustest selgunud vajadust eesti keele õppemahu ja integreeritud õppe osakaalu suurendamiseks.
- 2) Hinnatavates õppekavarühmades on väljalangevus suurenenud ja selle vähendamiseks soovitab komisjon koostada tasemeõppes olemasolevatele statsionaarsetele koolipõhiste õppekavadele lisaks töökohapõhise või mittestatsionaarse õppe rakenduskavad. Kaaluda lühemate õpiampsude rakendamist täiendõppes, et õppijad saaksid kutsesobivust testida ja võimalus õpitut hiljem tasemeõppes VÕTAgA rakendada.
- 3) Vestlustel õpetajatega selgus, et digitehnoloogiate kasutamise tase vajab parendamist. Õpetajate õpetamise taseme ühtlustamiseks soovitab komisjon kõikide õpetajate õppematerjalid ja õpimapid digitaalselt kättesaadavaks ja levitatavaks. Samuti soovitab komisjon liikuda paberportfooliotelt digiportfooliote ja -õppematerjalide poole.
- 4) Hinnatavate õppekavarühmade õpetajatel ei ole piisavalt motivatsiooni omandada kutseõpetaja kvalifikatsioon. Komisjon soovitab motiveerida veelgi enam õpetajaid kutseõpetaja kutset omandama, eriala kutseeksameid sooritama.

Arenguvõimalused

- 1) Komisjon toetab kooli tegevust hinnatavates õppekavarühmades erinevatel tasemetel, nt tase 3 (toiduainete töötlemise õppekavarühm) ja/või tase 5 õppekavade väljatöötamist, arvestades õppijate eripära ja piirkonna tööturu vajadusi.
- 2) Vestlustest hinnatavate õppekavarühmade vilistlastega ja õpetajatega selgus, et eesti keele oskustase võiks olla parem. Selleks on vajadus rohkem praktiseerida keeleoskust, õpilased soovisid rohkem õppekäike väljaspool Ida-Virumaa piirkonda. Komisjon soovitab hinnatavates õppekavarühmades õppekvaliteedi tõstmiseks aktiivsemalt suunata õpetajate stažeerimist ja õppijate praktika sooritamist väljaspool Ida-Virumaa piirkonda, mis oleks heaks keelepraktikaks ja annaks ülevaate ettevõtete töökorraldusest.